

[Bp. Szolár.] Baár Madas

A BUDAPESTI BAÁR-MADAS  
REFORMÁTUS LEÁNYGIMNÁZIUM

(I., ATTILA-UTCA 101.)



ÉRTESÍTŐJE

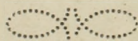
AZ 1921—22. ISKOLAI ÉVRŐL.

TIZENÖTÖDIK ÉVFOLYAM.

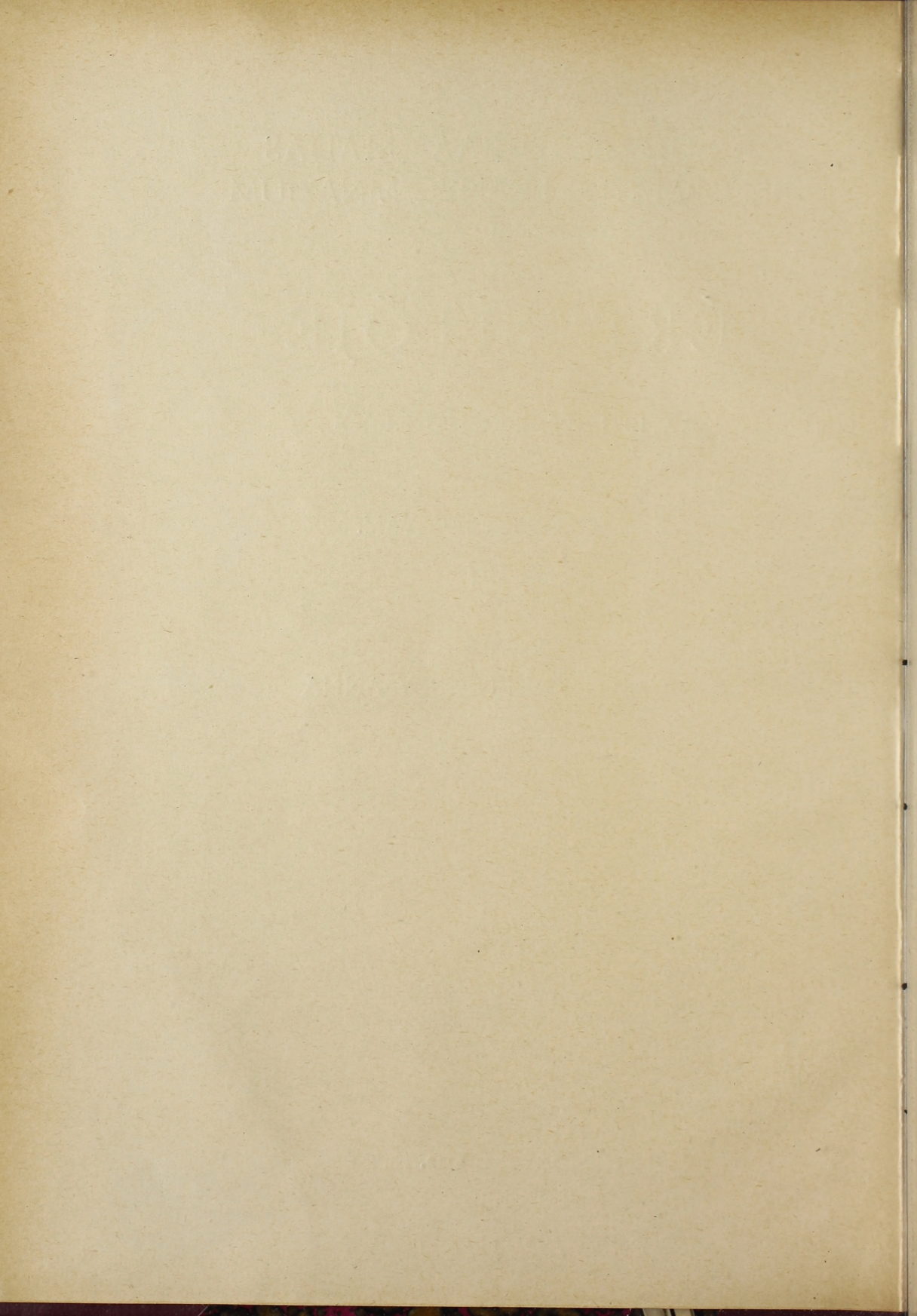
1139

KOZZÉTETTE:

D<sup>R</sup>. MAJORNÉ KENESSEY ANNA  
IGAZGATÓ.



BUDAPEST, 1922.



A BUDAPESTI BAÁR-MADAS  
REFORMÁTUS LEÁNYGIMNÁZIUM

(I., ATTILA-UTCA 101.)

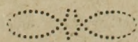
ÉRTESÍTŐJE

AZ 1921—22. ISKOLAI ÉVRŐL.

TIZENÖTÖDIK ÉVFOLYAM.

KÖZZÉTETTE :

D<sup>R</sup>. MAJORNÉ KENESSEY ANNA  
IGAZGATÓ.



BUDAPEST, 1922.

## Prológus.

## I.

Szálljon a hála tiszta hangja  
Szent szárnyadon, emlékezet,  
S legyen lelkünk egy pillanatra  
Fehérb, mint máskor lehet;  
Tekintsünk fel egy szebb világba,  
Hol üdvözültek honja van,  
Hová nem hathat földi láрма,  
Honnét erőt nyer özvegy, árva  
S hová nem nézünk hasztalan!

## II.

E földön minden elmulandó  
— A sorskerék gyorsan forog —:  
Feltárul sír, fel kriptajaító  
S mennek a földi vándorok.  
Utánuk itt, a földi sorban,  
Émlékül semmi sem marad  
S a lét helyén maroknyi por van  
Egylábnyi mélységes titokban  
Ott kint, a ciprusfák alatt.

## III.

Megyünk a feledés honába:  
Vak lesz a szem, a fül siket  
S hogy éltünk itt, a föld sarába',  
Egy szál virág sem őrzi meg;  
De emléket állít magának,  
Ki másnak adja kincseit,  
Kit mindig bőkezűn találnak  
Szegényei a nagy világnak  
S akit rajongó szív hevít.

## IV.

Rajongó lelkek két nemese,  
Halljátok-é ott fenn szavam?  
Tudjátok-é, hogy messze-messze  
Emlékeztetek napja van?  
Hogy egybegyűlt hálát rebege  
Hajdanti sok kis lánygyerek,  
Kiket a hála kapcsolt egybe  
És iskolátok egyszeregye  
Egy életre nevelgetett?

## V.

Tudjátok-é, hogy iskolátok  
E honnak milyen oszlopa  
S hogy minden évben több virágot,  
Több lelkikincset ad oda?  
Magyar hazánk termő rögében  
Örökké munkál lelketek  
S ha Isten van a magas égben,  
Szebbnek látjátok minden évben  
E földeteket, e kerteteket.

## VI.

Madas Károly, nézd, ősi földed  
Manap mi gazdag kincset ad!  
Tudások magját elvetted  
S ma százezer kalász fogad —  
S az érzés, szülte sok virágot  
— Mikor a lányszív dal-teli  
S a perc a müzsáktól megáldott —  
Dicső, nemes testvérbarátod,  
Baár János kertje termeli.

## VII.

Ti szellemek, ti glóriások,  
Ti áldott lelku honfiak,  
Bámúlva nézünk vissza rátok  
Dicső, bölcs lelketek miatt!  
Jöhet a sorsnak bármi átka,  
Előttünk példa lelketek:  
Ti nem áldoztatok hiába . . .  
S míg hála lesz a szív virága,  
Áldott legyen emléketek!

Antal Iván.

## Iskolánk múltja.

### A lefolyt 15 év története.

Mind az egyes emberek, mind a különféle intézmények, intézetek fejlődése, előrehaladása, tökéletesbítése akkor indul a helyes irányban, akkor van megfelelően biztosítva, ha a jövőt a múlt sziklaszilárd talaján építik. Kutatjuk a múltak eseményeit, hogy levonjuk belőlük a helyes következtetéseket, — látva az esetleges tévedéseket, okulunk azokból, a lelkesítő példákat pedig követjük.

Most, amidőn az emberi gonoszság ki akarja irtani a szeretetet a szívekből, az emberi munkát kiütni az emberkezekből, szívós iparkodással kell fordulnunk a múltak emlékei felé, hogy megtaláljuk a vonagló élet elszakadt szálait s velük a jelent s a jövőndő reménységeit a múlthoz kötözzessük.

Ezek a mélyreható szempontok vezettek akkor, mikor elhatároztam, hogy mi is megemlékezzünk a mai napon arról, hogy intézetünk lételének 15. évét betöltötte.

Hogy az évfordulót el nem hallgatjuk — habár intézmények életében aránylag rövid időt futottunk meg —, annak oka az előadottakon kívül még az is, hogy 15 esztendei szakadatlan, hű s a szó szoros értelmében erőfeszítő munka után, ime, alkotásunk szilárd alapjai voltaképpen most bukkantak ki a föld színére, amelyre bizakodó, serény, kitartó és mindenekfelett gyors munkával falakat kell emelnünk, tetőt kell raknunk, nehogy eddigi igyekezetünk, fáradságunk, gazdag reménységünk mind-mind hiábavalónak bizonyúljon s szép és nagy akarásunkról csak a gazdátlanul maradt és pusztulásnak indult fundamentumok mondjanak gyászos regét.

Nem bevégzett alkotások köszírtjén állunk itt, ahonnan inkább vissza szoktak tekinteni, hanem nagy útra indult hajó kormányhidján, ahonnan főként előre kell néznünk, hogy derülten, biztosan haladhassunk a nyájas távolból elénk ragyogó cél felé. Hogy szándékainkban ne csalatkozzunk, ismernünk kell azonban határozottan hajónkat, a vizeket, amelyeken előre törünk s a célt, mely felé igyekszünk.

Ha intézményekről beszélünk, első kérdésünk, hogy mi ok és mi szándék hozta létre őket.

Hogy a Baár-Madas református leánynevelőintézet 1907-ben való alapításának mi volt az oka, nem szükséges részleteznünk, hiszen közszüksége, létjogosultsága már régen elismertetett. De keserőség fog el bennünket amiatt, hogy ilyen iskola felekezetünk visszaszorítása s a magunk hibája miatt Budapesten — az ország fővárosában — csak a XX. század első tizedében keletkezhetett.

Valljuk be, hogy nem voltunk sem eléggé éberek az előre haladó idők

nemzeti és társadalmi követelményeinek az észrevevésében, sem eléggé munkások és áldozatra készek a kálvinizmus nagy erejének, kiváló érdemének: a nevelés és tanítás ügyének továbbfejlesztésében. Más gondok, törekvések, küzdelmek foglalták le egyházi közéletünk tevékenységét.

Annál nagyobb az érdeme dunamelléki egyházkerületünk ama valóban kiváló férfainak, kik az általános felfogáson jóval felülemelkedő, jövőbe látó lélekkel nemcsak hogy középfokú református iskola alapítására, — de épen leánynevelésünket szolgáló ilynemű iskola alapítására gondoltak! Igaz ugyan, hogy e téren mutatkozott legnagyobb hátramaradottságunk, de e téren érezhetők alkotni akarásunk legnagyobb hiányát is, mintha eddig szükségesnek sem tartották volna református leánynevelésünk megépítését.

Ezek az előrelátó bölcs vezetők meghatározással az 1907. évben megvetették a mai Baár-Madas reform. leánygimn. alapját.

Szándékuk pedig, amely fölfelé s előre törő útjokat megvilágította, nem merült ki egy, az általános szükségletet kielégítő intézet gondolatában, hanem olyan leányközépskola létesítését óhajtották, amely a legmagasabb középfokú oktatás mellett olyan magasszintű nemzeti és vallásos nevelésben is részesítse növendékeit, amely társadalmunk legmesszebb menő kiyánalmajnak is megfelelő, milyen iskola hiánya folytán a református szülők kénytelenek voltak más felekezetek nevelőintézeteit felkeresni, ahol aztán gyermekeik gyakran az áttérítés veszélyének voltak kitéve, vagy legalább is nem részesültek magyar ref. szellemű valláserkölcsi nevelésben. Ennek a hátrányos és a későbbi nemzedékekre is károsan kiható állapotnak a református társadalomra nézve üdvös megváltoztatása s a belőle származó bajok elhárítása volt tehát céljuk az iskola létrehozásán munkálkodó férfiaknak, mivelhogy tisztán látó lelkük előtt éles világításban ragyogott az az igazság, hogy oly nőkre van szükségünk, kiknek buzgósa, hite nem marad meg a gyermekkor szunnyadó hiténél, hanem fejlődik s erősödik egy életen keresztül, mert csak így lesz valóban osztályosa a férfi életének s tényezője magának a nemzet s az emberiség fejlődésének.

E belátásnak köszönhető, hogy kerületünk főgondnokának, *dr. Darányi Ignác* öngagyelműségének nemes buzdítására néhai *Baár János* budapesti polgár az 1892. évben egy Budapesten, vagy vidékén felállítandó s az alapító *Baár János* nevét viselő, internátussal egybekapcsolt református felsőbb leánynevelő-intézet céljaira akkor 600 ezer korona tőke-értéket meghaladó s az idő szerint évente mintegy 20 ezer koronát jövedelmező alapítványt tett, néhai *Madas Károly* földbirtokos, budapesti lakos pedig 1895. március 31.-én alkotott végrendeletében ugyanesak egy Budapesten, vagy Pestmegyében létesítendő „református felsőbb leánynevelőintézet“-re, esetleg a budapesti egyházközség által felállítandó hasonló intézet fejlesztésére és emelésére a dunamelléki reform. egyházkerületre hagyományozott vagyona felerészének jövedelmét rendelte, mely felerész évi jövedelme akkor mintegy 10 ezer korona volt.

Ezen előzmények után arra való tekintettel, hogy külön-külön még egyik alapítványnak sem volt 1907-ben annyi jövedelme, melyből egy felsőbb leánynevelő-intézet felállítható és fenntartható lett volna, másfelől pedig, hogy egy ilyen intézet felállítása immár elodázhatlanul szükségessé vált: a két alapítvány tulajdonosai amellet foglaltak állást, hogy a két *hasoncélú* alapítványból közös erővel létesítsék Budapesten, s az e célra szolgáló alapítványok évi jövedelmeinek terhére közös költségen tartsák fenn az internátussal egybekapcsolt 6 osztályú református felsőbb leányiskolát és nevelőintézetet.

E terv végre kivitelre került. Az 1907. év szept. 12.-én — egyelőre csak 3 osztállyal — megnyílt Budapest egyik legszebb, legegészségesebb helyén az akkori Albrecht-út (most Hunyadi János-út) 26. száma alatt levő gróf Lónyay-féle villában a Baár-Madas intézet. Nagy gonddal, mindenre kiterjedő figyelemmel szervezte az iskolát s irányította annak minden tevékenységét az igazgatótanácsnak akkori nagyérdemű elnöke: *Szilassy* Aladár önmagyméltósága. Az ő és nagyrabecsült nejének útbaigazításával, értékes tanácsainak felhasználásával alakítottatott át a grófi palota legalább ideiglenesen a célnak megfelelő iskolaépületté.

Az iskola és internátus vezetésével *Fráter* Eszter fővárosi polg. isk. tanítónő bízott meg, ki mint igazgatónő elismerésre méltó munkát végzett *Mészáros* Dóra és *Szigeti* Ilona tanítónők közreműködésével. Az osztályok látogatására s a tanulmányi ellenőrzésre *Komáromy* Lajos, az áll. polg. isk. tanítónőképző-intézet nyug. igazgatója és *dr. Szóts* Farkas theol. akad. tanár, igazg. tanácsi tagok kérettek fel, kik az iskolai év alatt gyakran végighallgatták a tanításokat s nagy tapasztalataikkal, jó tanácsaikkal jelentékenyen támogatták az új intézetet úttörő munkájának sikeres végzésében.

A reménység, melyet egyházkerületünk és budapesti egyháztanácsunk nevelőintézetünk iránt táplált, a legmagasabb mértékben valóra is vált. Az 1908/9. iskolai évben növendékei száma már 40-re emelkedett s felsőbb leányiskolájának 5 osztályán kívül több szülő kívánságára elemi iskolával is kibővült.

A harmadik tanévben a felsőbb leányiskolának már mind a 6 osztálya megnyílt, az állam az egész iskola részére megadta a nyilvánossági jogot s tan. erőit felvette az országos tanári nyugdíjintézet kötelékébe, — három évvel később az 1912. év szept. 1.-jétől kezdve folyósította számukra az *államsegélyt*, illetve fizeteskiegészítést, az intézet részére pedig az 1913. év jan. 1.-től fogva az állami költségvetésbe „*építkezési segély*“ címen évi 15.000 K-t vett fel. Fájdalom azonban, hogy — bár később *Kovácsy* Sándor egyházkerületi főgondnok úr hathatós közbenjárására nagyszabású új iskolaépület céljára sikerült a Villányi-úton alkalmas telekhez jutnunk — az építkezést a háború közbejötté miatt el sem kezdhettük.

Visszatérve az 1909/10. iskolai év eseményeire, ez év közepén vált meg iskolánktól az intézet első igazgatónöje családi okokból, saját kérélmé folytán. Nagy, fáradtságos munkát végzett harmadfélévi működése alatt, lelke teljes erejével hozzájárult a vezetése alatt levő intézetnek minél célszerűbb, az alapítók intencióinak leginkább megfelelő szervezéséhez. Nemes törekvését siker koronázta, mert a „Baár-Madas“ minden egyes leánykának valóságos második otthonává lett s az elért eredménnyel a fenntartó testületek a legnagyobb mértékben meg voltak elégedve.

A távozó igazgató helyére az 1910. január 1.-re *Kenessey* Anna, a pápai ref. polg. leányiskola rendes tanítónője, az ottani internátus volt vezetője választott meg.

Az igazgatótanács kebelében is változást hozott ez az esztendő. *Szilassy* Aladár úr, a közigazgatási bíróság másodelnöke, nagymérvű elfoglaltsága folytán lemondott az igazgatótanácsban 3 évig viselt elnöki tisztről, amely állásra *dr. Darányi* Gyula udvari tanácsos, ügyvéd úr választott meg. A lelépő elnök az intézet életbe léptetése és szervezése körül oly odaadó buzgósággal, fáradhatlan kitartással és bölcs körültekintéssel járt el, hogy áldásos működése örökre emlékezetben fog maradni.

Az új elnök intézetünk tanulmányi rendjére vonatkozó programjában különösen az *idegen nyelvek* gyakorlati elsajátításának fontosságát hangsúlyozta. Egyébiránt azóta nem volt egyetlen fontos kérdés az intézet életében, melynek sikeres elintézésében irányadó szerepet ne játszott volna. Az intézet iránti állandó érdeklődését, szeretetét legjobban jellemzi az a lelkes gondosság, az az önzetlen, odaadó munkásság, amelyet az intézet érdekében több mint egy évtizede fáradhatatlanul kifejt.

E tanév végeztével megszűnt az elemi iskola s ismét minden erőnket a felsőbb leányiskola fejlesztésére fordítottuk.

A növendékek létszámának növekedésével ekkor már szűknek bizonyult az Albrecht-úti helyiség s a 4. iskolai évet már az iskola jelenlegi, bár még mindig csak ideiglenes hajlékában kezdtük meg több új tanerővel.

Ez időben már *Marusák* Pál min. biztos úr gyakorolta az állami felügyeletet, ki a tanítási módszert kifogástalannak találta, különösen kiemelte az idegen nyelvek sikeres tanítását, elismeréssel szölt az intézet családias neveléséről s a szeretetteljes bánásmódról, melyben a növendékek részesülnek.

Az 1912. év júniusában *dr. Darányi* Gyula elnök úrnak kegyetes hangú emlékbeszéde kíséretében lepleztük le nagy alapítóinknak *dr. Darányi* Ignác ónagyméltósága által olajba festetett arcképeit.

A 6. évet már 72 tanulóval s 3 új középiskolai tanerővel nyitottuk meg. Ekkor már követelőzőleg lépett fel iskolánknak az az eddig is fontos, de ily élesen még sem jelentkező szükséglete, hogy a nevelés és tanítás munkájának kívánt sikerét támogató saját helyiségben találjon végre állandó hajlékot az intézet. Ám, amint említettem is, már itt, a sikert ígérő kezdeten letört ebbeli igyekezetünk. A következő 1913—14. iskolaév befejeztével kitört a világháború, amely még a fejlődés zsenge éveinek erőfeszítő küzdelmeiben vívódó iskolánkra könnyen végzetessé válhatott volna. Tanulói száma fogyatkozni is kezdett a háborús zürzavarok, közlekedési nehézségek miatt. A tanítás idejének pontos kihasználásáról is le kellett mondanunk a háborúval kapcsolatos gátló körülmények miatt. Ám tanárikar és tanulócsereg csakhamar megtanult alkalmazkodni a megváltozott viszonyokhoz, és nem csupán híven megőrizte a már kiküzdött eredményeket, hanem időszerű munkairányok felkarolásával még mintegy résztvett a háborús sebek gyógyításában. Kötöttek, varrtak a növendékek és tanítónők a harc téren küzdő katonáinknak, gyűjtöttek a hadiárványok javára, jegyezték hadikölesönt, rendeztek nagyszabású jótékony célú előadást stb.

A tantestület tagjai a komoly események hatása alatt nagyobb terjedelmű munkakört vállaltak, önképzőkör szerűleg irodalmi estéket rendeztek, hogy ezáltal is lehetővé tegyék a német és francia nyelvnek intenzívebben és nagyobb eredménnyel való tanítását. A következő iskolai évben pedig — sok szülő kifejezett óhajtására — a felsőbb leányiskolát *továbbképzővel* egészítettük ki, melynek keretében pótolhatták a jelentkező növendékek eddigi elméleti és gyakorlati ismereteik hiányát. Minthogy a háborús viszonyok megakadályozták az előkelő, vagyonos szülőket abban, hogy leányaikkal külföldi intézetben végeztessék el utolsó iskolai évüket, ez a továbbképző tanfolyam nemcsak hiánypótló volt, hanem világos bizonyossága és felemelő példája annak, hogy nemzeti oktatásunk és nevelésünk minden irányban diadalmasan veszi fel a versenyt a tőlünk — magyaroktól — meg nem érdemelt nagyratartással pártolt idegennel.

A 10. év már a miniszterium által kiadott új Rendtartás jegyében folyt

le. Az intézet igazgatótanácsa ugyanis azt határozta, hogy a 86100/916. sz. min. rendeletben foglalt átmeneti intézkedések életbeléptetésével az 1916. szept. 1.-től kezdődőleg felsőbb leányiskolánkat „felső“ leányiskolává szervezi át. Elvben azt is kimondta már ekkor, hogy törekszik a gimnáziumi típus szervezésére is, de tekintettel a fennforgó nehéz viszonyokra s az iskolaépületnek szűk voltára, melynek tantermeibe csak korlátozott számban vehetők fel növendékek, egyelőre a gimnáziumi típus életbeléptetését függőben hagyja ugyan, de a helyiségek kibővítése érdekében illetékes helyen az intézkedéseket megteszi. Ilyenformán iskolánk mint „felső“ leányiskola kezdte meg működését az 1916. év szeptemberében 105 növendékkel.

Ez év egyik felemelő eseménye, hogy néhai *br. Győrffy Márta* volt kedves, finomlelkű növendékünk emlékezetére a *br. Győrffy Márta-alapot* létesítettük, melyből egykor a kecskeméti Madas-Árvaház egyik érdemes tanulójának neveltetési költségét kívánjuk fedezni.

A 11. évben nagy fájdalomokra elvesztettük *dr. Szóts Farkas* igazgatótanácsost, intézetünk nagy pártfogóját. A tanév egyébíránt jelentősebb események nélkül folyt le.

Már-már azt hittük, hogy végre visszatérhetünk mindennapi rendes munkánkhoz s tanulmányaink, hivatásunk teljesítésében többé akadályozva nem leszünk, — de nagyon csalódtunk. A gyászos emlékü októberi forradalom, majd később a spanyol-járvány miatt a tanítás többször, huzamosabb ideig szünetelt. Jött a kínos nevezetességű *proletárdiktatura*, elzüllöttek általában az iskolák, megszüntették a vallásitanítást, megbontották a rendet, fegyelmet a népboldogítók, megmételtyezték a fiatal lelkeket mindenfelé, de a *mi* iskolánk *nem* hódolt be, — továbbra is keresztényen elvek alapján dolgoztunk hazánk szebb jövőjéért s eszélyes módon iparkodtunk a növendékek lelkületét megóvni minden káros behatástól. Hogy ez az eredmény mennyi idegölő munkával, tűrő szenvedéssel, törhetetlen akaraterővel és sokszor életveszéllyel volt egybekötve, azt csak a tanári testület és az intézet igazgatósága tudja.

De a növendékek otthoni jó nevelése is ellentállott az új népbolondító eszméknek. Így — bár erre kívülről több oldalról felszólítottak — ferde irányban befolyásolhatók nem voltak, magatartásuk, szorgalmuk, továbbra is kifogástalan maradt.

Számbavehető anyagi kárunk a kommunizmusból és a román megszállásból kifolyólag nem volt, az iskola épülete más célra fel nem használtatott.

A 13. évben iskolánkat *internátus nélkül* nyitottuk meg, mert egyrészt a rendes ételmezést biztosítani nem tudtuk volna, másrészt a vidéken lakó szülők is jobbnak látták a zürzavaros időkben gyermekeiket a családi körben visszatartani. E tanév végén határozták el a fenntartó testületek a felső leányiskolának fokozatosan leánygimnáziummá való átszervezését s a minisztérium jóváhagyásával az 1920. szept.-ben megnyílt a gimn. V. osztálya. Mind tömegebben jelentkeznek az egyes osztályokba, úgyannyira, hogy az internátusi helyiségeket lassankint átalakítjuk, az osztályokat bővítjük, nagyobbítjuk, amennyire csak a körülmények megengedik.

A sok szén- és járványszünet miatt ez években a tanulmányi eredmény kisebb a rendesnél, az anyagot kénytelenek vagyunk mindinkább összebb vonni, de az ambíció, intézetünk fejlődése iránti meleg érdeklődés nem csökken, sőt fokozódik napról-napra.

A 15. évet az 1921. szept.-ben már 6 gimnáziumi osztállyal és 170 növendék-

kel nyitottuk meg; tanár és növendék most már megszakítás nélkül az egész tanéven át lelkesen munkálkodott, az önképzőkör tagjai szinté meglepő sikereket mutattak fel, a május 6-án rendezett nagyszabású iskolai ünnepély pedig erkölcsi és anyagi tekintetben fényes eredménnyel (majdnem 100 ezer korona tiszta jövedelem) végződött.

A lefolyt tanév alatt foglalta el közbizalomból hivatalát főt. *Ravasz László* püspök úr, kiben intézetünk lelkes támogatót, diadalmas vezért nyert. Alapos a reménységünk, hogy jövő nagy terveink az ő erőteljes irányítása mellett sikeres megoldást fognak nyerni.

A 15 év krónikája nem volna teljes, ha hálás köszönetet nem mondánk a nagym. vallás- és közokt. minisztérium mindig tapasztalt jóindulatáért és *dr. Pintér Jenő* tankerületi főigazgató úrnak iskolánk iránt mindig tanúsított meleg rokonszenvéért.

Minden tekintetben nyugodtan, bizalommal tekinthetnénk a jövő elé, intézetünk további fejlődése, a növendékeknek szellemi és erkölcsi előre haladása a jelenlegi, fáradhatatlan, minden áldozatra kész, lelkiismeretes tantesztület és az intézet nagy érdekeit felkaroló bölcs igazgatótanács vezetése mellett évtizedekre biztosítva lenne, ha ólomsúllyal nem nehezednék reánk állandóan az a kérdés: hova helyezzük a tanulni vágyó, fiatal gyermekesereget? — Oszályaink 15—20 növendék befogadására alkalmasak, holott mindegyikbe 45—50 szorgalmas tanuló jelentkezik.

Fájó szívvel, mélységes elkeseredéssel kell visszautasítanunk a beunklakásra jelentkező vidéki leánykákat, hiszen csak 32-nek nyújthatunk otthont. Protestáns nőnevelésünk nagy hátrányára lenne, ha erőnket megfeszítve az új iskolaépület felállításáról sürgősen nem gondoskodunk. Az internátusból kellene évente 30—40 mélyérzésű, erős hitű magyar nőt kibocsátanunk, hogy megneimesedjék családi, egyházi és társadalmi életünk. Igazi *református* nőket, kik átérteneék azt a felséges hivatást, melyre a gondviselés őket kijelölte.

E nagy cél érdekében hívó szóval fordulunk a református társadalomhoz, s hisszük, hogy szavunk mindenütt megértő lelkekre és bőkezű adakozókra fog találni!

Nekünk — a Baár-Madas református leánygimnázium tanári testületének — mint a lefolyt 15 év alatt — ezután is az lesz a főtörekvésünk, hogy az intézetből kikerült leánykák vallása mély és megingathatatlan, tudása biztos, erkölcase, jelleme szilárd legyen. Semmi kétségünk, hogy nemes hivatásunk teljesítése közben velünk lesz az Isten segedelme, az igazgatótanács bölcsessége, a református társadalom nagylelkűsége s akkor iskolánk fejlődésének legmagasabb fokát eléri s a magyar nemzeti nőnevelés egyik törhetetlen bástyája lesz.

Úgy legyen!

## II.

## Iskolánk az 1921—22. tanévben.

1921. szeptember hó 8.-án volt az év ünnepélyes megnyitása, 9.-én kezdtük a *rendes tanítást* és június 20.-án fejeztük be a tanévet. A szabályszerű és törvényes szüneteken kívül más szünnapot nem tartottunk, a tanítás folytonosságát járvány vagy szénhiány meg nem zavarta.

Az 1922. VI. 19.-én kelt 62836/922. sz. V. K. M. rendelettel intézetünk a gimnázium VI. osztálya számára is megkapta a *nyilvánossági jogot*, így most már teljesen „gimnáziumi“ jellege van.

**Változások a tanári testületben.** Jelentékenyebb változások tanári testületünkben a következők. *Fóris* Miklós zilahi rendes tanárt, ki már a múlt évben is működött nálunk, intézetünk fenntartó-testülete rendes tanárrá megválasztotta; a kultuszminisztérium részéről hozzánk beosztattak *Keresztessy* Mária trencsényi és *Kovács* Klára kolozsvári leányközépiskolai rendes tanárok. — Szabadságon volt az egész év folyamán betegsége miatt *Damokosné Szász* Fanny. Helyettesítésével *Szontagh* Éva okl. középiskolai tanár bizatott meg. Rövidebb szabadságon volt *Bod* Etelka rendes tanítónő, ki Hollandiából csak okt. közepén tért vissza, ezideig tanóráit *Benczúr* Józsefné és *Ballay* Margit tanítónők látták el.

**A tanulók létszáma.** Beiratkozott a tanév folyamán 175 rendes és 16 magántanuló. Az első osztályba 46 tanuló jelentkezett, kiknek mindegyike a felvételi vizsgán sikeresen megfelelt.

**Látogatások.** Február havában meglátogatta intézetünket *dr. Ravasz* László főtiszteletű püspök úr *Ravasz* Árpád főgimn. igazgató úr kíséretében. Iskolánkat és az internátust a körünkben töltött 3 nap alatt behatóan átvizsgálta s a szakember mindenre kiterjedő gondosságával bírálta el tanári testületünk tanító és nevelő munkásságát. Bírálata elismerő volt.

*Dr. Pintér* Jenő tankerületi kir. főigazgató úr március hóban eszközölte több napon át hivatalos látogatását. A tanári testülettel tartott bizalmas értekezletén a főigazgató úr oda nyilatkozott, hogy intézetünkben a tanítás és nevelés munkája a legmegbízhatóbb kezekben van, az itt szerzett benyomások, a dicséretes eredmény nagy meglepéssel töltik el.

Meglátogatták még intézetünket s meghallgatták az egyes osztályokban a tanítást a tanév folyamán *dr. Darányi* Gyula udv. tanácsos, igazgatótanácsi elnök, *Szilassy* Aladár v. b. t. t. és *Bilkei Pap* István theol. akad. tanár, igazgatótanácsosok, bizonyosságot tevén iskolánk iránti meleg érdeklődésükről.

**Ünnepélyek.** A tanévet megnyitó szept. 8.-i iskolai ünnepen kívül megemlékeztünk október 31.-én a reformáció évfordulójáról, majd március 15.-én az önképzőkör rendezett szépen sikerült ünnepélyt a következő műsossal: 1. Schubert: Szállj szivünkbe szent igazság. Énekelték a IV. osztályú növendékek. 2. Lavotta: Magyar szerenád. Zongorán előadta: Ravasz Boriska III. o. növ. 3. Kozma Andor: Szabadság napja. Szavalta: Oláh Melinda VI. o. növ. 4. Kuruc dalok. Énekelték az intézet növendékei. 5. Ünnepi beszédet mondott Ugron Mária VI. o. növendék. 6. T. Nagy László: Turulmadár, Énekelték az intézeti növendékek. 7. Horváth Géza: Magyar dalok. Zongorázta: Domokos Erzsike VI. o. növ. 8. Petőfi Sándor: Élet vagy halál. Szavalta: Hagenmacher Margit VI. o. növ. 9. Brahms: Magyar táncok. Zongorázták: Kralovánszky

Edit és Zelovich Magda VI. oszt. növendékek. 10. Hymnus. — Intézetünk iskolaalapja javára május 6.-án rendeztünk Horthy Miklós kormányzó úr Ő főméltóságának védnökségével nagyszabású ünnepséget, mely erkölcsileg és anyagilag a várakozáson felül sikerült. — Tiszta bevétel volt: 94,491 K. A műsor a következő:

## MŰSOR.

1. Hiszek egy Istenben. Énekelte *a gimnáziumi énekkar.*
2. Prológus.\*) Irta: Antal Iván dr. Szavalta: *Oláh Melinda IV. o. t.*
3. Beszédet tartott: *Szász Károly v. b. t. t.*
4. Dalaiból cigányzene kíséret mellett előadott *Balázs Árpád.*
5. Magyar táncok. Táncolták: *Domokos Erzsébet, Duma Klára, Gyulai-Fodor Ilona, Haggemacher Margit, Nagy Kardos Margit, Németh Anna, Oláh Melinda, Sztehlo Katalin, Tolnay Katalin, Ugron Mária VI. o. t., Kralovánszky Edit, Orphanides Nóra V. o. t., Szemere Hilda, Szlávik Klotild, Toepler Lily IV. o. t. és Scholtz Ilona III. o. t.*
6. *Godá Gizella*, a magy. kir. operaház művésze énekelt.  
Zongorán kísérte *Oláh Gusztáv úr.*
7. Mendelssohn. Trio. Op. 66.  
a) Allegro enérgico e con fuoco.  
b) Andante espressivo.  
Előadták: *Damokos Andor dr. miniszteri tanácsos (hegedű), Kernács István ref. lelkész (cello), és Dienzl Oszkár zongoraművész (zongora).*
8. *Pataky Kálmán*, a magyar kir. operaház művésze énekelt.  
Zongorán kísérte *Dienzl Oszkár úr.*
9. Költményeiből szavalt: *Vargha Gyula dr. ny. államtitkár.*
10. Élkép: A széttépett Magyarország.  
Hungaria . . . . . *Barényi Ida V. o. t.*  
Matyó . . . . . *Zsóry Irén IV. o. t.*  
Alföld . . . . . *Laczkó Györgyike III. o. t.*  
1. angyal . . . . . *Sebestha Gladys I. o. t.*  
2. angyal . . . . . *Bánhegyi Zsuzsánna III. o. t.*  
Erdély: Kalotaszeg . . . . . *Ravaszh Boriska III. o. t.*  
Torockó . . . . . *Ugron Mária VI. o. t.*  
Felvidék: Tót . . . . . *Podhradszky Katalin V. o. t.*  
Tátra tündére . . . . . *Koszorús Ilona II. o. t.*  
Nyugat . . . . . *Haggemacher Margit VI. o. t.*  
Felkelő: . . . . . *Margittay Marianne II. o. t.*  
Dél: Adria . . . . . *Sztehlo Katalin VI. o. t.*
11. Hymnus. *Énekeltek a növendékek.*

Ez úton is őszinte köszönetet mondunk mindazoknak a lelkes támogatóinknak, kik névszerint a következő szives adományokkal járultak hozzá az új iskola alapjának növeléséhez:

\*) E kiválóan szép ódát jelen Értesítők élén van szerencsénk közölni az illusztris szerző szives engedelmével.

Horthy Miklós kormányzó Ő főméltósága 5000, Andor Béla 50, dr. Andorffy Károly 200, Antos János 100, dr. Ascher Kálmán 500, dr. Bakody Aurél 100, özv. Balogh Józsefné 1000, Bányay Ilona 100, Barthos Kálmán 100, Bartóky József 500, Bilkey P. István 250, Conrad Simon 140, dr. Darányi Gyula 500, dr. Darányi Ignác 500, Dér A. Ágoston 200, Deschán Achilles 20, dr. Domokos Lajos 2000, Elek Pálné 500, dr. Elischer Vilmos 1000, K. Faragó Ida 300, dr. Gaál Endre 5000, Garay Samu 200, Gellén László 1500, Gulácsy Béla 200, Gulácsy Kálmán 200, Haggemacher Henrikné 140, Hartmann Béla 100, Hollán Péterné 100, Hornyánszky Viktor 500, dr. Hovay Lajos 200, Imre Sándor 500, Ipolyi K. 80, Irsay Károly 1000, Jákó Mária 500, Jalsoviczky Sándor 400, Juhász Jenő 140, Kallós J. Gyula 3250, Keleti Kornél 750, Kenéz József 1000, dr. Kenéz Sándor 1000, Kiss Gyula 3000, Kotányi Zsigmondné 150, Kulcsár András 500, Kulcsár Sándor 1000, Lévy Lajos 100, br. Liphay Béláné 500, dr. Löbmayer Géza 1000, Lugossy J. 200, Luka László 500, dr. Major Ferenc 120, Margalit Andor 1250, Marton Manó 120, Mayer András 2000, Mechwart Ernő 1182, Medve Zoltán 200, Mihály Gyula 1000, Molnár Gyuláné 100, Morvay Jenő 500, Nagy Kardos János 1000, Nádas Gyula 500, Nemes Bertalan 200, Neményi Imre 300, dr. Oláh Gusztáv 20, Orphanides János 1050, dr. Osvarth Ferenc 200, Pajor Rezső 20, Pálóczy Horváth Zoltán 100, báji Patay Gyuláné 3000, dr. Pető Andorné 200, dr. Petri Pálné 250, özv. Quandt Frigyesné 180, dr. Ravasz Árpád 100, dr. Ravasz László 1000, Sándorfalvi Pap István 100, Saxlehner András 1000, Saxlehner Kálmán 1000, Saxlehner Ödön 140, m. Scholtz Viktor 5000, Sebestha Kolos 4000, dr. Sélley Barnabás 100, Sigray Pál 200, Somlyó Józsefné 500, dr. Stelczer Gyuláné 300, Szalay Péterné 60, dr. Szászy Béla 300, Szegő Árpád 20, dr. Szilassy Aladár 1000, dr. Szlávik Ferenc 200, dr. Szóts Farkasné 200, dr. Sztehló Aladár 1000, Szüllő Árpádné 200, Timár Sándor 750, Tisza Imréné 3000, Toeplér Ottó 1060, Tolnay Lajos 1000, dr. Tóth András 120, dr. Tóth Béla 1000, Urbán Gyuláné 100, Valkó Lajosné 250, Varga Zsoltné 100, Váلكay Kálmán 640, Végh József 200, Wayand Antal 20, Zsóry Lajosné 1000, Névtelen adakozók 969 koronát.

Különösen hála illeti meg a tantestület tagjai közül dr. Ványi Ferenc és Kovács Klára rendes tanárokat, akik az ünnepély előkészítése és rendezése körül szokatlanul nagy tevékenységet fejtettek ki. — A rendkívüli siker főleg az ő munkásságuknak, mindenre kiterjedő gondosságuknak köszönhető.

A szokásos iskolai ünnepeket messze felülmúlta a helyszűke miatt a Ref. Theologia épületében rendezett évváró ünnepünk is, melyen a gazdag műsor keretében az intézet igazgatója iskolánk 15 éves történetét olvasta fel, majd ének- és szavalatok után dr. Ravasz László püspök urunkért tett a nagy számban megjelent szülőkhöz, növendékekhez feledhetetlen, igen értékes bucsúszókat. A beszéd óriási hatást keltett, — egyik növendék hozzátartozója, Seress Lászlóné úrnő azonnal 10.000 koronát adott át az intézet vezetőségének az építendő iskola céljaira. Adja a jó Isten, hogy nemes példáját minél többen kövessék s iskolánk mielőbb az őt megillető helyet foglalhassa el, hogy hivatásának teljesítésében a ma gátló állapotok ne akadályozzák.

**Jótékonyág.** Minthogy a növendékek áldozatkészségét tanév elején több ízben igénybe vettük, a később hozzánk érkezett gyűjtőveket a tanári testület határozata szerint csoportosítottuk s végül a gyermekek által felajánlott 20 koronából juttattunk el kisebb-nagyobb összegeket az illetékes helyekre. Így

a külföldi misszióra küldtünk 3588 K-t, Mikulásra szegény gyermekeknek 209 K-t, Bethánia javára 50 K-t, nyomorakcióra 50 K-t, Zsófia gyermek-szanatoriumra 1000 K-t, József kir. herceg szanatoriumra 1000 K-t, Vakok intézetének 500 K-t, a református theologia internátusa javára 500 K-t. Ezenkívül a Lorántffy Zsuzsánna-egyesület által rendezett karácsonyi vásárra annyi játékot, kézimunkát, mesekönyvet adtak a tanulók, hogy azok elárúsításából mintegy 7000 K folyt be.

**Tanulmányi kirándulásokat** több ízben tettek növendékeink, hogy ismereteiket különböző irányban gyarapítsák. E célból megtekintették a különböző muzeumokat, templomokat, egyes gyárat, voltak a Meteorologiai intézetben, kirándultak Visegrádra, mindig szaktanárok gondos felügyelete alatt.

**A tanulók egészségi állapota** kedvezőtlen volt. Habár járvány miatt iskolánkat bezárni nem kellett, egyes betegségek (tüdőgyulladás, hasi hagymáz, rheuma, ideges gyomorhaj, vakbélgyulladás s a családban előfordult fertőző bajok) oly meglepően súlyos mértékben léptek fel, hogy ezek miatt a mulasztások összege feltűnően nagy. Egy-egy tanulóra azért is esik az átlagnál jóval több mulasztási óra, mivel egyes osztályokban kisebb a létszám a rendesnél.

**A tanulók magaviselete, szorgalma, előmenetele** szinte kifogástalannak mondható. Fegyelmi eset egész évben elő nem fordult; tulajdonítható ez annak a szerencsés körülménynek, hogy növendékeink az intelligens középosztályból kerülvén ki már otthon gondos nevelésben részesülnek, iskolánkban pedig a helyes alapon elindulva, a valláserkölcsi nevelésnek szép eredményét látjuk. A tanulmányi előmenetel is nagyon kielégítő, egyetlen rendes tanuló kapott csak egy tárgyból elégtelen osztályzatot, a többiek tehetségük szerint kisebb-nagyobb buzgalommal, de egyenlő kötelességtudással végezték feladataikat. Hozzájárult a szép eredményhez a tanári karnak azon nemes törekvése, hogy a gyengébb tanulókkal különös gonddal foglalkozott, a délutáni előkészítő órákban a bennlakó és félbennlakó növendékeket tanulmányaikban szivós energiával s gyöngéd szeretettel segítette.

**Önképzőkör.** A gimnázium VI. osztályának 15 növendéke — név szerint *Domokos Erzsébet, Duma Klára, Gyulai-Fodor Ilona, Hagenmacher Margit, Keleti Mária, Nagy-Kardos Margit, Németh Anna, Oláh Melinda, Stromszky Magda, Széky Mariska, Sztehlo Katalin, Tamás Rózsika, Tolnay Kató, Ugron Mária, Zelovich Magda* — az 1921. szeptember 26-án megalapította a Baár-Madas református leánygimnázium ifjúsági önképzőkörét s ugyanekkor megalakította a kört az 1921—22. iskolai évre *Fóris Miklós* tanár vezetésével. A kör titkárává *Ugron Máriát*, I. jegyzőjévé *Oláh Melindát*, II. jegyzőjévé *Domokos Erzsébetet*, pénztárosává *Sztehlo Katalint* választotta meg.

Az iskolai év folyamán a kör 21 rendes és 2 ünnepi ülést tartott, amelyeken a tagok 12 eredeti dolgozattal — köztük 9 szépprózai, 3 tudományos — 15 felolvasással, 22 szaválással, 8 zongora-, 2 énekelődással és 59 bírálattal szerepeltek.

A kör hálás nagyrebecsüléssel iktatja *alapító tagjai* sorába a magyar művelődésnek azokat a barátait, akik a kör alaptökéjének megalkotásához illetőleg gyarapításához legalább 100 koronával járulnak. Ez év folyamán *Sztehlo Aladárnét, Gulyás Erzsébetet* és *Fóris Miklóst* volt szerencsés alapító tagjai sorába iktatni.

A kör vagyona: *alaptőke* 300 K; *forgótőke*: 606 K.

A jövő 1922—23. iskolai évre a kör már most *pályázatot hirdet* a követ-

kező dolgozatokra, amelyek benyújtásának határideje a kör 1922—23. iskolai évi első rendes ülésének a napja: 1. *Emlékbeszéd Petőfi Sándor születésének évszázados emlékűnnepén*; 2. *Emlékbeszéd Madách Imre születésének évszázados emlékűnnepén*. A legjobban sikerült pályaművek jutalma 100—100 K.

### III.

## Fenntartó-testület, kormányzás, állami ellenőrzés.

A *Baár-Madas leánygimnáziumot* a budapesti ref. egyházközség és a dunamelléki ref. egyházkerület — mint a néhai *Baár János* és néhai *Marlas Károly* által tett alapítványok kezelői — az 1907. évi június 15-én kelt szerződésben megszabott módozatok szerint együttesen tartják fenn.

Iskolánk irányításával jelenleg megbízott kormányzók: *dr. Ravasz László* dunamelléki ref. püspök, *dr. Darányi Ignác* főgondnok, *dr. Kovácsy Sándor*, a budapesti ref. egyháztanács elnöke.

**Az igazgatótanács tagjai:** *Dr. Darányi Gyula* elnök, *dr. Szilassy Aladár* alelnök, *Bernát István*, *dr. Kiss Károly*, *dr. Kósa Zsigmond*, *Lévay Lajos*, *Naqy Ferenc*, *dr. Neményi Imre*, *Bilkei Pap István*, *Sigray Pál*, *dr. Szabó Aladár*, *dr. Szász Károly*, *Ravasz Árpád*, — a tanári testület részéről: *dr. Majorné Kenessey Anna* igazgató, *Koszorús István* és *dr. Ványi Ferenc* tanárok.

Az állami ellenőrzést a vallás- és közokt.-ügyi magy. kir. miniszter 181933/921. sz. kinevezése alapján ez évben is *dr. Pintér Jenő* tankerületi kir. főigazgató teljesítette.

### IV.

## A tanári testület.

#### a) Igazgató :

**Dr. Majorné Kenessey Anna.** Tanította a magyar nyelvet a IV. osztályban heti 3 órán, a francia nyelvet az I. osztályban heti 2 órán. Tanítási éveinek száma 21, ebben az intézetben 13.

#### b) A tanári testület tagjai :

1. **Benczúr Józsefné.** Irodai szolgálatra beosztott tanítónő. Tanított kézimunkát az I. osztályban heti 2 órán. Irodai teendőkkel és internatusi felügyelettel együtt az elfoglaltsága összesen heti 30 óra. Ezenkívül tanította *Bod Etelka* távollétében a kézimunkát a II., III. és IV. osztályban. Lakik: I., Attila-utca 101.

2. **Bod Etelka** rendes tanítónő. A kézimunkaszertár öre. Szaktárgyai: ének, kézimunka. Tanította: az éneket az I. osztályban heti 2 órán, a II. osztályban heti 2 órán, a III. osztályban heti 1 órán, a IV. osztályban heti 1 órán, karéneket hetenként 1 órán, egyházi éneket hetenként 1 órán, kézimunkát a II. osztályban hetenként 2 órán, a III. osztályban 2 órán, a IV. osztályban

2 órán. Foltzóóra: hetenként 2 óra. Internátusi elfoglaltság heti 13 óra. Összes óráinak száma 29. Szolgálati éveinek száma 11, ebben az intézetben 11.

3. **Damokosné Szász Fanny** rendes tanítónő rövid megszakítással egész éven át szabadságon volt. Szolgálati éveinek száma: 13, ebben az iskolában 13. Lakik: IX., Üllői-út 83.

4. **Fóris Miklós** rendes tanár, az V. osztály főnöke, az ifjusági önképző-kör vezetője. Szaktárgyai: magyar és latin nyelv. Tanította a magyar nyelvet az V. osztályban heti 3 órán, a latin nyelvet az V. és VI. osztályban heti 8—8 órán. Órái száma 19. Tanári szolgálati éveinek száma 26, ebben az intézetben 2. Lakik: II., Tudor-utca 5/b.

5. **Keresztesy Mária** a trencsényi állami leányközépiskolától hozzánk beosztott rendes tanár, a III. oszt. főnöke, a tanári könyvtár öre. Szaktárgyai: magyar és német. Tanította a magyart a VI. osztályban heti 3 órán, a németet az I. osztályban heti 3 órán, a II. osztályban heti 3 órán, a III. osztályban heti 3 órán, a IV. osztályban heti 3 órán; ókori irodalmat a III., IV., V. és VI. osztályban. Órái száma 19. Tanári szolgálati éveinek száma 8, ebben az intézetben 3. Lakik: Csengeri-utca 58., III. 1.

6. **Koszerus István** vallástanár. Tanította a vallástant minden osztályban hetenként 2—2 órán s naponként vezette az iskolai istentiszteletet. Lakása: II., Zárda-u. 39.

7. **Kovács Klára** a kolozsvári állami leányközépiskolától hozzánk beosztott rendes tanár, a rajz- és tornaszertár öre. Szaktárgya: rajz, tanította a rajzot az I., II., III. és IV. osztályban heti 2—2 órán, a tornát az I. II., III., IV. V. és VI. osztályokban heti 2—2 órán. Összes óráinak száma 18. Tanári szolgálati éveinek száma 9, ebben az intézetben 1. Lakik: I., Brassai Sámuel-utca 4. sz.

8. **Dr. Patayné Darvas Anna** rendes tanár, az I. osztály főnöke, a fizikai szertár öre. Szaktárgyai: mennyiségtan, természettan. Tanította a mennyiségtant az I. osztályban heti 5 órán, a IV. osztályban heti 3 órán, az V. osztályban heti 3 órán, a VI. osztályban heti 4 órán; a természettant a III. osztályban heti 3 órán. Órái száma 18. Tanári szolgálati éveinek száma 11, ebben az intézetben 11. Lakik: I., Maros-utca 8, földsz. 1.

9. **Dr. Quandt Alice** helyettes tanár, a VI. osztály főnöke, az írószertár öre. Szaktárgyai: német és francia. Tanította a franciát a II. osztályban heti 2 órán, a III. osztályban heti 3 órán, a IV. osztályban heti 3 órán, az V. osztályban heti 3 órán és a VI. osztályban heti 3 órán; németet az V. osztályban heti 3 órán, a VI. osztályban heti 3 órán. Összesen heti 20 óra. Tanári szolgálati éveinek száma 4, ebben az intézetben 4. Lakik: I., Vérmező-út 8., I., 4.

10. **Szontagh Éva** helyettes tanár (Damokosné Szász Fanny helyettese), a természetrajzi és vegytani szertár öre. Szaktárgyai: számtan, természettudományok. Tanította: a mennyiségtant a III. osztályban heti 4 órán, a III. osztályban heti 3 órán, természetrajzot az I., II., V. és VI. osztályban heti 2—2 órán, vegytant a IV. osztályban heti 3 órán. Összesen heti 18 óra. Tanári szolgálati éveinek száma 2. Lakik: Hunyadi János-út 10.

11. **Dr. Tóthné Zsenaty Emilia** rendes tanítónő, a II. oszt. főnöke, az ifjusági könyvtár öre. Szaktárgyai: magyar, történelem, földrajz. Tanította a magyart az I. osztályban heti 5 órán, a II. osztályban heti 5 órán, a III. osztályban heti 3 órán, a történelmet a II. osztályban heti 2 órán, a III. osztályban heti 2 órán, a IV. osztályban heti 2 órán. Összesen 19 óra. Tanítónői szolgálati éveinek száma 15, ebben az intézetben 12. Lakik: I., Attila-u. 91., III., 2.

12. **Dr. Ványi Ferenc** rendes tanár, a tört. földr. szertár öre, tanárértekezleti jegyző. Szaktárgyai: történelem, földrajz. Tanította a történetet az V. osztályban heti 3 órán, a VI. osztályban heti 3 órán, a földrajzot az I. osztályban heti 3 órán, a II. osztályban heti 3 órán, a III. osztályban heti 2 órán, a IV. osztályban heti 2 órán, és a VI. osztályban heti 2 órán, a közgazdaságtant a IV. osztályban heti 2 órán. Összesen 20 óra. Tanári szolgálati éveinek száma 13, ebben az intézetben 11. Lakik: II., Tudor-utca 5/b.

A rendes órarend keretén kívül tanító vallástanár **B. Boér Géza** róm. kath. hittanár. Lakik: Ostrom-utca 6.

**c) Rendkívüli tantárgy tanára :**

Ifj. Szalay Károly főgimn. rendes tanár. Tanította a görög nyelvet a VI. osztályban.

**d) Gyakorló tanárjelöltek :**

Egerházy Gizella, helyettesítette Szontagh Évát Svájcban időzése alatt.

Papp Margit, szaktárgyai: mennyiségtan-természettan, beosztva dr. Pattayné Darvas Anna rendes tanárhoz.

---

V.

## A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága.

A tanárkar tagjai az iskolai munka mellett a társadalmi, közművelődési, tudományos és irodalmi mozgalmakban is tevékeny részt vettek.

---

VI.

## Tananyag.

Az 1918. évi leányközépiskolai tantervben előírt tanítási anyagot minden osztályban elvégeztük.

---

VII.

## Szertárak gyarapodása.

A fizikai szertár felszerelése — a fenntartó testületek nagy áldozatkészsége folytán — jelen 1921/22. iskolai év végén örvendetes nagy gyarapodást mutat. Szállítás alatt áll egy teljesen modern hűtős vetítőkészülék, ívlámpával, valódi Busch vetítőlencsével, 12 cm. kondenzátor lencsékkel, asztalszekrény, ellenállással, külön e célra szolgáló erős kábelvezetékekkel, a vetítőkészülékhez használható legfontosabb kiegészítő részekkel és betétekkel, a különböző optikai kísérletekhez optikai paddal, vasállványokkal és tartókkal, színekvetítő prizmákkal, tükrökkel, turmalinlemezekkel, interferenciaresekkkel: 116.480

korona értékben. Ezenkívül 1 darab képek (diaposítivék) vetítésére szolgáló vetítőkészülék 11 cm. kondenszor lencsével, Busch-féle objektívvel, izzólámpával (1200 gyertyás), talappal, kábelvezetékekkel 16.600 K értékben.

A tanári könyvtár 8000 K, az ifjúsági könyvtár 4000 K értékű könyvvel gyarapodott.

## VIII.

## A tanulók névsora.

## I. osztály.

Ascher Katalin, Bakody Ilona, Behek Ibolya, Belák Katalin, Benedek Amália, Benisch Livia, Bezegh-Huszágh Éva, Fabinyi Paula, Feyér Piroska Fenyvessy Klára, Fodor Györgyike, Frenyó Sarolta, Gaál Józsa, Hoszú Erzsébet, Hoszú Katalin, Jurány Erika, Kiss Etelka, br. Korányi Blanka, Kozma Elma, Kozma Ida, *Kralovánszky* Margit, Laky Magda, Lator Margit, Nagy Margit, Ostián Regina, Pauks Márta, Prihradny Klára, Ravasz Vera, Rombauer Erika, *Schwöder* Edit, *Sebestha* Gladys, *Stein* Ágnes, *Szabó* Erzsébet, Szemere Eszter, Thomas Katalin, Timár Ilonka, *Urbán* Márta, Wiesner Renáta. *Összesen*: 38. *Magántanuló*: Katona Klára, br. Liphay Eszter, Margalit Zsuzsánna, Molnár Amália, Tomcsányi Katalin, Zachara Ilona. *Kimaradt*: Dubois Sarolta, Mihók Ilona.

## II. osztály.

Andor Edina, Balogh Jolán, Barényi Lenke, Conrád Anua, Csapó Mária, Elischer Alice, Fábian Erzsébet, Fiala Sára, Gáspárdy Marianne, Horchler Teréz, Hörömpör Boriska, Hubay Lenke, Kállós Ilona, Killer Erzsébet, *Koszorús* Ilona, Lukács Anna, *Margittay* Marianne, Mayer Klára, Mayerberg Alice, Papp Marianne, Péntek Vilma, Saxlehner Ivonne, Somodó Klára, Schwachulay Margit, *Sternád* Margit, Szauer Hermin, Székely Sári Várady Klára, *Vittek* Erzsébet, Wayand Rózsi, Zachara Ilona, Zimmer Mária. *Magántanuló*: Dénes Éva, Gobbi Éva, Gundelfingen Dóra. *Kimaradt*: Csók Juliska, Farkass Gabriella, Móricz Ida.

## III. osztály.

Annau Sarolta, Balogh Mária, Bánhegyi Zsuzsánna, Buday Katalin, Büttner Zsuzsánna, Elischer Marcella, Faa Erzsébet, Fiessel Ilse, Gy. Gál Zsófia, *Györy* Mária, Hollán Judit, Hoszú Margit, *Illés* Edit, Imre Anna, Jelinek Ilona, Jelinek Vilma, Juhász Ágnes, Költő Ágnes, Laczkó Györgyike, *Marton* Zsuzsánna, Mayerberg Edit, Mihály Zsuzsi, Mucsi Ilona, Pajor Katinka, *Ravasz* Boriska, Rehák Viola, Sándor Márta, Schmidt Erzsébet, Scholtz Ilona, *Sebestha* Vilma, Somlyó Zsuzsánna, Somogyi Éva, *Szegő* Magda, Székely Ilona, *Szilágyi* Ilona, Zsuku Márta. *Összesen*: 36. *Magántanuló*: Gulden Erika, *Kimaradt*: Borcsiczky Erzsébet, Sipos Éva.

## IV. osztály.

Balogh Ilona, Bay Klára, Boczkó Erzsébet, *Deschán* Katalin, Gundelfingen Márta, Hartmann Ella, *Kazinczy* Klára, Kiss Margit, *Kosinsky* Erzsébet, *Költő* Judit,

A dült betűsek „jeles“ előmenetelűek.

*Kulcsár Margit, Lobmayer Alice, Losonczy Mária, Mayer Mária, Ravasz Paula, Scholtz Erika, Szemere Hilda, Szlavik Klotild, Tisza Piroska, Toepler Lily, Turjay Marietta, Uray Ilona, Zsóry Irén, Zsóry Katalin. Összesen: 24. Magántanuló: Mecwart Alice, Mihók Irén. Kimaradt: Abrányi Adrienne, Rotharidesz Andrea.*

#### V. osztály.

Balla Elvira, Barényi Ida, Bánó Márta, Bellovics Etelka, Fekete Friderika, Gravieser Mária, Kralovánszky Erit, Müller Zsuzsánna, Orphanides Nóra, Papp Etelka, Podhradszky Kata, Somossy Erzsébet, Tóth Judit. Összesen: 13. Magántanuló: Csűrös Piroska, Zarubay Klára. Kimaradt: Szomjas Edit.

#### VI. osztály.

Domokos Erzsébet, Duma Klára, Gulyás Erzsébet, Gyulai-Fodor Ilona, Hagenmacher Margit, Keleti Mária, Nagy-Kardos Margit, Németh Anna, Oláh Melinda, Prihradny Erzsébet, Székely Mária, Sztelho Katalin, Tamás Rózsa, Tolnay Katalin, Ugron Mária, Zelovich Magda. Összesen: 16. Vizsgálatlan maradt magántanuló: Stromszky Magda, Zarubay Klára.

### IX.

## Statisztikai kimutatás.

**A tanulók száma.** Az év folyamán felvett rendes tanulók száma 175; osztályzatot nyert osztályok szerint: I. 38, II. 32, III. 36, IV. 24, V. 13, VI. 16. Összesen: 159.

#### Az osztályzatot nyert rendes tanulók

- a) **vallása:** református 80 (50.32%); ág. h. evangélikus 32 (20.13%); róm. kath. 46 (28.92%); gör. kath. 1 (0.62%);
- b) **anyanyelve:** magyar 156 (98.12%), német 3 (1.88%);
- c) **nyelvismerete:** csak magyarul beszél 42 (26.41%), más nyelven is beszél 117 (73.59%);
- d) **magaviselete:** Dícséretes 158 (99.37%), megfelelő 1 (0.63%);
- e) **előmenetele:** Minden tárgyból jeles 30 (18.87%), legalább jó 65 (40.88%), legalább elégséges 63 (39.62%), egy tárgyból elégtelen 1 (0.63%);
- f) **mulasztása:** Az egész iskolai évben mulasztott tanítási órák száma 18955, egy tanulóra átlag 120.7 óra esik, egy órát sem mulasztott 2 tanuló;
- g) **szüleinek lakóhelye:** Budapesti 131 (82.38%), vidéki 24 (15.10%), megszállott területről való 4 (2.52%);
- h) **szüleinek foglalkozása:** Nagybirtokos 10 (6.29%), gazdasági tisztviselő 1 (0.63%), nagyiparos 9 (5.65%), kisiparos 1 (0.63%), ipari és bányászati tisztviselő 8 (5.03%), ipari segédszemély 1 (0.63%), nagykereskedő 7 (4.40%), kiskereskedő 1 (0.63%), kereskedelmi tisztviselő 15 (9.43%), köztisztviselő 41 (25.78%), pap, tanár 11 (6.92%), másféle értelmiségi 35 (22.01%), katonatiszt 10 (6.29%) nyugdíjas tisztviselő 5 (3.13%), nyugdíjas altiszt 2 (1.25%), magánzó 2 (1.25%).

**Magántanulók.** Az év folyamán vizsgálatot tett 16 magántanuló, mégpedig I. osztályos 6, II. o. 4, III. o. 1, IV. o. 3, V. o. 2. Vallás szerint: református 9 (56.25%), evangélikus 4 (25.00%), róm. kath. 3 (18.75%). Osztályzat szerint: minden tárgyból jeles 1 (6.25%), legalább jó 7 (43.75%), legalább elégséges 7 (43.75%), két tárgyból elégtelen 1 (6.25%).

## X.

## Az intézettel kapcsolatos internátusról általában.

Igazgató: *Dr. Majorné Kenessey Anna.*

Bennlakó tanítónők: *Benczur Józsefné*, az igazgató helyettese, és *Bod Etelkő.*

Nyelvmesternők: *Marie Luise Langreuter, Anna Fuchs.*

Nevelőnők: *Zelma Nowak, Therese Kober.*

Házvezetőnő: *Balogh Istvánné.*

Orvos: *Dr. Pesthy Endre.*

Betegápolónő: *Bányay Ilona.*

Zenetanítónők: *Ballay Margit, Balogh Dezsőné, Kiss Vilma, Nánássy Irén, Záborszky Richárdné.*

Intézetünk intenzív egyéni nevelést ad növendékeinek. Főcélja, hogy növendékeit — amennyiben a református, illetve protestáns egyház kötelékébe tartoznak, — egyházuknak meggyőződésben öntudatos, hitéletben buzgó és munkásságban lelkes tagjaivá nevelje. Arra, hogy a megismert igazságokat mindennapi életükbe átvigyék, a mindennapi intézeti áhítatok adnak ösztönzést növendékeinknek. Munkára indulás előtt reggelenként összegyűl az intézet egész ifjúsága, hogy tanáraival együtt énekel, a szentírás hallgatásával és imádsággal emelje fel szívét Istenhez. Ugyanígy minden nap munkáját — a bennlakók számára — rövid áhítat zárja be.

Az evangélikus növendékek a reformátusokkal közösen vesznek részt a vallásórákon, konfirmációra azonban saját lelkészük készíti el őket. A róm. kath. vallású növendékeket külön hitoktató tanítja; ezért a tanulók külön díjat fizetnek.

Az intézet vezetősége ügyszeretettel, odaadással fáradozik azon, hogy működését a tanítás sikeres eredménye s a szülők elismerése kísérje. 1920. szeptemberétől az iskolában tanító rendes tanárok *korrepetálnak* a délutáni órákban a bennlakó- és félbennlakó növendékekkel, mely alkalommal nekik a tanulás módjára, a begyakorlásra stb. beható útbaigazítást adnak.

A *tanítás* a leánygimnáziumok számára kiadott 141.430/1918. sz. miniszteri tanterv alapján történik. A tanulmányok kiegészítésére megfelelő magyar, német, francia ifjúsági olvasmányokat adunk a növendékek kezébe. Hazulról s rokonoktól olvasás céljából könyveket hozni *szigorúan* tiltva van.

A zene- és énektanítást arra képesített tanérek végzik. Az idegen nyelveket külföldi német, francia, angol tanítónők tanítják; a növendékeknek az idegen nyelvek elsajátítására a rendes tanítási órákon kívül is bő alkalmuk van, minthogy szabad idejüket rendszerint valamely idegennyelvű tanítónő felügyelete alatt töltik.

Intézetünk a jelenkor igényeinek megfelelőleg különös gondot fordít a testi nevelésre. Külön intézeti orvosunk van, ki hetenkint többször látogatja a növendékeket s gondos felügyeletben részesíti őket. Az épület kedvező fekvése, a tiszta, friss levegő, az intézet mellett elterülő kert előmozdítói a testi nevelésnek. A növendékek jól szellőzött hálótermekben alszanak nevelőnk felügyelete alatt. A leánykák tisztaságára nagy gondot fordítunk.

A  *táplálék*  könnyű és egészséges. Reggel kávét kenyérrel, tízórakor vajassenyeret, lekvárt, mézet, vagy sajtot kapnak a növendékek, ebédre három tál ételt, uzsonnára kávét, vagy gyümölcsöt, vacsorára két tál ételt. Nagy gondot fordít az intézet igazgatója a házvezetőnővel egyetemben arra, hogy a fejlődő leánykák bőséges és változatos táplálékhoz jussanak.

A növendékek naponként egy órát  *sétálnak* . Koresolyázni a Széna-téri koresolyapályára járnak. Általában, mikor az időjárás engedi, mindig a szabadban vannak. Időnként nagyobb kirándulásokat is tesznek Buda hegyes vidékeire, a Margitszigetre stb.

Az intézetbe csak testileg és lelkileg  *egészséges*  leánykák vétetnek fel. Külön étkezést csak egészen kivételesen, az intézeti orvos rendeletére engedünk meg.

Ha valamely növendék évközben súlyosabban megbetegednék, vagy ragályos betegségbe esnék, erről az igazgatónő a szülőket azonnal értesíti. Amennyiben a szülők másként nem intézkednek, vagy sürgősség esetén az igazgatónő gondoskodik — súlyosabb esetben a szükséghez képest, ragályos megbetegedés esetén mindig — a betegnek az egyetemi, vagy valamely más fővárosi gyermekkórházban való megfelelő elhelyezéséről.

A nevelőintézet  *házirendje*  a következő:

Reggel  $\frac{3}{4}$ -kor kelnek fel a növendékek,  $\frac{3}{4}$ 8-kor van a reggeli, 8-kor a közös házi áhítat (ima, bibliaolvasás), 8—1-ig tanítás, közben 10-kor második reggeli, 1-kor ebéd, d. u. 2—4-ig zene- és társalgási óra, 4-kor uzsonna, 4—5-ig séta, 5—7-ig a következő napra szóló feladatokat végzik a növendékek, 7— $\frac{1}{2}$ 8-ig játszás, beszélgetés,  $\frac{1}{2}$ 8-kor van a vacsora. Minden gyermek hozhat magával 1—1 társasjátékot, vagy babát,  *de regényt nem szabad* .

Vacsora után játszanak, olvasnak, kézimunkát végeznek a növendékek természetesen állandóan felügyelet alatt; 9-kor közös imádság után aludni térnek.

Kimenő-vasárnapokon bent az intézetben van házi  *istentisztelet* , a közbeeső vasárnapokon pedig templomba kísértetnek a tanulók. Látogatásokat fogadhatnak a növendékek a hónap minden vasárnapján délután  *2—5 óra között* . Látogatók lehetnek családtagok, vagy a szülők által az igazgatónőnél bejelentett rokonok, ismerősök.  *Hétköznapon*  vidéki szülő csak  *délután*  látogathatja meg gyermekét, a délelőtti  *tanítási idő alatt*  a növendékek  *senkit sem fogadhatnak* .  *Hétköznapon helybeli rokon a növendéket nem látogathatja* . Erre különösen felhívjuk a t. szülők figyelmét.

A növendékek a hónap minden 2. és 4. vasárnapján a szülők kívánatára  *kimehetnek*  szüleikhez, vagy az azok által kijelölt rokonokhoz; d. e. 11-től este 7 óráig maradhatnak távol. A gyermekek csak kísérelével távozhatnak az intézetből és jöhetnek ismét oda vissza.  *A kitűzött időre pontosan vissza nem téró növendék elveszti a következő kimenetel jogát* . Kéri az igazgatóság, hogy a pontos időt betartani sziveskedjenek a szülők és rokonok is, mert a folytonos elkésés sok kellemetlenségre ad okot.

Mind nevelési szempontból, mind pedig a külső csín és egyöntetűség kedvéért a növendékek *egyenruhát* tartoznak viselni. A téli ruhák sötétkék gyapjúszővetből, a nyáriak világoskék csíkos zefirből, illetve fehér-kék csíkos delainből és fehér hímzett batisztból készülnek. (Szövet jutányosan kapható Szénásynál, IV., Kristóf-tér).

Tekintettel a nagy drágaságra, nem ragaszkodunk szorosan az *egyenruhához*, felkérjük azonban a t. szülőket, hogy amennyire lehetséges, mégis az intézet által előírt ruhák színéhez és számához sziveskedjenek alkalmazkodni. (A rövid szoknyák, mélyen kivágott blúzok, rövid ujjas selyem- és bársonyruhák, rikítószínű kalapok és kabátkák visszaadtnak a szülőknél.)

A gyermekek fehérneműiket és ruháikat maguk tartják rendben és a kisebb javításokat és foltozásokat maguk végzik a felügyelőnök segítségével.

Fehérneműt hetenként kétszer váltanak.

A növendékek tartoznak a következő *ruhaneműeket és ágyneműeket* magukkal hozni:

nappali ing . . . . .	10 drb	vászon fürdőlepedő . . . . .	1 drb
hálóing . . . . .	6 „	melegkendő vállra . . . . .	1 „
sifon-nadrág (vagy 6 sifon és 6 barchet) . . . . .	10 „	reggeli cipő . . . . .	1 pár
nyári fehér alszoknya . . . . .	4 „	párna . . . . .	1 drb
színes flanel alszoknya . . . . .	2 „	bordó pokróc, vagy bordó glott-paplan . . . . .	1 „
sötétkék lüster alszoknya . . . . .	2 „	ruhakefe . . . . .	1 „
hálókabát . . . . .	4 „	téli blúz <i>béltelt</i> . . . . .	2 „
fekete harisnya* . . . . .	12 pár	sötétkék alj feltétlenül . . . . .	2 „
sifon alsóderék . . . . .	6 drb	nyári blúz (nem fehér) . . . . .	3 „
zsebkendő** . . . . .	24 „	sötétkék kimenőruha . . . . .	1 „
kis fehér háromszögű kendő, sifonból . . . . .	3 „	fehér hímz. batisztruha . . . . .	1 „
törülköző . . . . .	6 „	csíkos kimenőruha (gallérral) vagy kék zefirruha . . . . .	1 „
mosdótáltórló . . . . .	6 „	sötétkék téli felöltő . . . . .	1 „
pohártórló . . . . .	6 „	sötétkék tavaszi felöltő . . . . .	1 „
ambroz (6 személyes) . . . . .	2 „	kötény (sötétkék v. fekete) . . . . .	4 „
asztalkendő . . . . .	6 „	magas cipő, fekete . . . . .	2 pár
esernyő . . . . .	1 „	félcipő, fekete . . . . .	2 „
sárcipő . . . . .	1 pár	sötétkék téli kalap, nyári kalap, sapka, fésüládika, varróeszköz.	
sima párnahuzat . . . . .	3 drb	Kisebbfajta utazókosár az évközi szünidőkre.	
paplanlepedő . . . . .	3 „		
alsólepedő, rendes nagyságban . . . . .	3 „		

Az intézet igazgatója a felvétellel egy időben közli a növendékek *sorszámát*, mit minden egyes darabba piros pamuttal kell bejegyezni. Ez a bejegyzés okvetlen szükséges, enélkül a gyermek fehérneműit a szülők költségére azonnal varrónőhöz adjuk. Az új növendékek fehérneműi *kimosva* küldendők az intézetbe. Minden kötényen legyen zseb.

Az egyöntetűség és rendes kezelés szempontjából kívánatos, hogy ezen cikkekből a növendék *se többet, se kevesebbet* ne hozzon magával; továbbá a cikkek, ha nem is újak, mindenesetre *jó karban levők* legyenek. *Amely gyer-*

\* A harisnyák áttörtek ne legyenek!

\*\* A meghülésre hajlandók 36 zsebkendőt hozzanak, megfelelő nagyságút, ne apró batisztokat!

*mek már több év óta van az intézetben, annak fehérneműi otthon kijavítandók. Felkérjük a tisztelt szülőket, hogy leánykáikkal se felesleges párnákat ne küldjenek, se a fehérneműt díszesre ne csináltassák. — Ékszer, órát viselni nem szabad!*

A növendék 50 koronánál nagyobb összeget nem tarthat magánál, hanem köteles azt az internátus vezetőjénél megőrzés végett letenni. A növendék mindent megkap az intézetben, amire szüksége van, éppen azért fölösleges, sőt helytelen titokban pénzzel ellátni; ez sok bajnak okozója lehet.

Az ellátás díja évi 30.000 K, korrepetálás 1500 K, zenetanítás (hetenként 3-szor 1/2 óra) 2000 K. Akik alaposabb zenei képzésben óhajtják leányaikat részesíttetni, azok heti 3 egészórás oktatásra is beíratják őket. Országos nyugdíjintézeti járulék 12 Korona. Mosás díja 2000 Korona. Tánctanítás díja a táncitanítónővel történő megállapodás szerint. Ezenkívül 500 Kor. fűtési díj és az intézet igazgatótanácsa által megállapított naturáliák. Az igazgatótanács fennírta magának a jogot ahhoz, hogy amennyiben a rendkívüli drágaság miatt a kiadások fedezetet nem nyernének, az ellátás díját év közben megfelelőleg felemelje. A tanítási és ellátási díjat a növendékek három részletben: beíratáskor, december 15-én és március 15-én fizetik. Ugyanakkor a szülők a növendékek esetleges kiadásaira, könyvekre, ruházatra, kézimunkákra 500 korona előleget hagynak az igazgatónőnél, aki erről karácsonykor és az év végén számlák csatolásával pontosan elszámol. *Kívánatos, hogy a szülők minden aprólékos szükséglettel (fésűk, haj-, ruhafeje, szappan, cipők stb.) előre lássák el gyermekeiket, hogy a külön számlák minél kisebb összeget tegyenek ki. A nagy drágaság miatt nem vállaljuk a növendékek nagyobb bevásárlásainak (kabát, fehérnemű, cipők, drogeria-cikkek) eszközölését. A svéd-torna-, fogorvosi, fülorvosi stb. számlákat az igazgatóság nem egyenlíti ki, hanem egyenesen a szülők címére küldi el.*

*Kimaradás esetén tanítási és ellátási díjat vissza nem adunk még abban az esetben sem, ha a gyermek év közben az intézetet betegség, vagy más ok miatt hagyná el. A növendék az internátusból csupán hatheti előzetes felmondás mellett vehető ki, mely felmondásnak valamely harmad végét hat héttel meg kell előznie, mert különben az elkövetett eszközölt felmondás csak a következő harmad végére érvényes.*

Felvételre az előző iskolai év végén, május 31.-ig kell jelentkezni levélben, vagy személyesen; később, nevezetesen szept. 20.-ig, csak igazolt oknál fogva és helyüresedés esetén vehetők fel növendékek. A jelentkezésnél bemutatandó az illető növendék anyakönyvi kivonata, oltási bizonyítványa, a legutolsó évben kapott iskolai bizonyítványa és egészségi bizonyítványa. Ugyanekkor kéretnek a t. szülők azt is bejelenteni, mikép óhajtják leánykájukat a zongoraórákban részesíttetni. *Aki gyermekét a következő tanévre beíratta s július 15.-ig vissza nem lépett, még abban az esetben is tartozik a tanítási, illetve ellátási díj egyharmadát megfizetni, ha a leányka a tanév elején az intézetben meg sem jelent.*

Felveszünk az intézetbe félkosztos (félbennlakó) növendékeket is, kik reggel 8-tól délután 7-ig vannak az intézetben s így tízórait, ebédet és oszonnát kapnak; ezek 15.000 K-t és naturáliákat fizetnek az ellátásért, 500 K-t fűtésért, 1000 K-t (illetve az evangélikusok 2000 K-t) tandíjra, 1500 K-t korrepetálásért, 2000 K-t zenetanításért, továbbá 12 K-t mint országos nyugdíjintézeti járulékot és 100 K-t beíratási díjra. E díj fejében zendes tanerők fel-

ügyelete alatt az intézetben végzik iskolai feladataikat, résztvesznek az idegennyelvű társalgási órákon, zongoraórát vesznek, a bennlakókkal teljesen egyenlő elbánásban részesülnek. Minthogy sétákon, ünnepélyeken stb. a bennlakó növendékekkel együtt jelennek meg, az *egyenruhától eltérő ruhát, kalapot* (sem rövid harisnyát) nem viselhetnek. Minden félkosztos növendék asztalkendőt és törülközőt hoz magával. A félbennlakó növendékek esti 7 órán túl nem maradhatnak az intézetben. Felkérjük a t. szülőket, hogy a lányok pontos, *rendszeres* hazakiséréséről gondoskodjanak.

Ezeket kívül felveszünk *bejáró növendékeket*, kik évi 1000 korona tandíjat, evangélikusok 2000 koronát, róm. katolikusok 3000 koronát, 500 korona fűtési díjat, 12 korona országos nyugdíjintézeti járulékot és 100 korona beiratási díjat fizetnek. A tandíj, illetve az ellátási díj *iskolai évre szól*, vagyis bármikor záródik a tanév, a járandóságok *az egész tanévre* megfizetendők.

Felkérjük a tisztelt szülőket, hogy az intézetnek fizetendő díjakat a kitűzött határidőben *pontosan* kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy az igazgatóság a többszöri felszólítástól ezáltal felmentessék. Postán küldött pénzekhez a portó díja, kérdezősködő levelekre a válaszbélyeg mindig csatolandó.

A félkosztos és bejáró növendékek az intézetben való tartózkodásuk alatt kötelesek a bennlakó növendékekkel egyformán a házirendhez szigorúan alkalmazkodni.

Azon növendék, ki az intézet szabályaihoz alkalmazkodni nem akar, vagy nem tud s ezáltal az intézet szellemét rontja, még évközben szüleinek visszaadatik.

## XI.

### Értesítés az 1922--23. iskolai évre.

A beiratások intéztünkben már június hó folyamán és július hó első felében megtörténtek; új növendéket csak helyüresedés esetén vehetünk fel.

Szeptember 2.-án lesznek a javító-, különbözeti- és magánvizsgálatok.

Szeptember 5.-én és 6.-án az I. osztályba lépő tanulók felvételi vizsgálata a nagymélt. vallás- és közokt. minisztérium 113.240—1920. sz. rendelete folytán. E vizsgálat írásbeli és szóbeli részből áll, célja azt kipuhatolni, vajjon a tanuló az értelmi fejlettség azon fokán áll-e, mely a középiskolai tanulmányok megkezdéséhez és sikeres folytatásához szükséges. Az írásbeli vizsgálaton könnyű szöveget kell tollbamondás után a tanulónak leírni s adott számtanpéldát kidolgozni; — a szóbeli vizsgálaton egy rövidebb olvasmányt kell elolvasni s tartalmát értelmesen elmondani, tárgya továbbá a szóbeli vizsgálatnak könnyű nyelvtani elemzés, számolás a négy alpmívelettel egész számokkal 1000-ig, fejszámolás és az egyszerű biztos tudása. — Csak az vehető fel, ki a felvételi vizsgálaton megfelelt. A felvételi vizsgálat díja 50 korona.

Szeptember 7-én *délelőtt 9—12-ig* jelentkeznek a bennlakó növendékek (az I. osztályosok szeptember 4.-én délelőtt).

Szeptember 8-án lesz a tanév ünnepélyes megnyitása.

Azok a tanulók, kik rajz, kézimunka vagy testgyakorlás alól magukat felmenteni óhajtják, az intézet orvosánál jelentkezni tartoznak, a felmentést

a szülő szept. 15-ig tartozik kérni. A felmentést az iskolaorvos írásbeli véleménye alapján az igazgató adja meg, kinek esetleges elutasító határozata ellen 15 napon belül a dunamelléki ref. püspöki hivatalhoz lehet felebbezni.

Az ének elméleti része alól felmentésnek helye nincs. Minden felmentés hatálya csak egy-egy iskolai évre szól.

*Magánvizsgálatra* való becsáttatásért legalább két hónappal a vizsgálat határideje előtt (tehát június 1-ig, október 1-ig, április 1-ig) kell folyamodni. Vizsgálatok csak szeptemberben, decemberben, vagy június hónapban tehetők a tantestület által kitzűzött időben. Más időben tartandó magánvizsgálatra a dunamelléki ref. egyházkerület püspöke csak különös méltánylást érdemlő esetekben ad engedélyt.

A magánvizsgálat díja 1600 korona és a rendes tanulók által fizetendő tandíj.

A *polgári* leányiskolából jövő tanulók a magánvizsgálatot megelőzőleg tantervkülönbözeti vizsgálatot tesznek. E vizsgálat anyagát az igazgatóság készséggel tudatja az érdeklődő szülőkkel. A vizsgált díja tárgyanként 200 K.

Az egyöntetű nevelési eljárás érdekében a tanári kar minden tagja szívesen fogadja a kitzűzött időben a rendes- és magántanulók szüleit, mikor is mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál.

Az igazgató a tanév folyamán fogad minden hétköznap délelőtt 12—1-ig *s pénteken* délután 5—7-ig. Esetleges akadályoztatása esetén helyettese nyújt felvilágosítást. Másnemű hivatalos elfoglaltság miatt az igazgatóság *d. e. 12 óra előtt nem* állhat az érdeklődő szülők rendelkezésére.

Az igazgatói iroda a *nyári szünidőben* az iskola kapuján közölt napokon és órában lesz nyitva. Az igazgató vagy helyettese csakis e megjelölt időben és csakis az irodában kereshető fel.

Budapest, 1922 július hó.

*Az igazgatóság.*

## XII.

# A Baár-Madas református leánygimnáziumban az 1922—23. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

### I. osztály.

*Bódis:* Magyar nyelvtan, I. oszt. számára.

*Bódis:* Magyar olvasókönyv, I. oszt. számára.

*Hirn-Paulay:* Módszeres németnyelv-és olvasókönyv, I. rész.

*Theisz Gy.:* Francia nyelviskola, I. rész.  
*Kogutowitz:* Iskolai atlasz.

*Márki-Erődi:* Földrajz, I. rész.

*Móra-Wagner:* Természetráaj, I. o.

*Mérey Gyula:* Számítan, I. rész.

*Geszler Ö.:* Gyakorl. és elm. énekisk., I. rész.

*Geszler Ö.:* Új magyar daloskönyv, I. kötet.

### II. osztály.

*Révy F.:* Kis magyar nyelvtan, II. r.

*Révy-Lengyel:* Magyar olvasókönyv, II. kötet.

*Hirn-Paulay:* Módszeres német nyelv-és olvasókönyv, I. rész.

*Theisz Gy.:* Francia nyelviskola, I. r.

*Márki-Erődi:* Földrajz, II. rész.

*Kogutowitz:* Iskolai atlasz.

*Takáts:* Történeti olvasókönyv.

*Móra-Wagner:* Természetráaj, II. rész.

*Zettner-Wáncza:* Számtan, I., II. rész.  
*Geszler Ö.:* Gyakorlati és elm. énekiskola, I. rész.  
*Geszler Ö.:* Új magyar daloskönyv, I. k.

### III. osztály.

*Révy-Lengyel:* Magyar olvasókönyv leányközépiskolák számára, III. köt.  
*Révy-Szegő:* Rendszeres magyar nyelvt.  
*Hirn-Paulay:* Német olvasókönyv a gimnáziumok IV. és V. osztálya számára.  
*Theisz Gy.:* Francia nyelviskola, I. r.  
*Márki-Bársony-Horváth:* Földrajz, III. rész.

*Kogutowitz:* Iskolai atlasz.  
*Takáts:* A magyar nemzet története a mohácsi vészig.  
*Kogutowicz:* Történelmi atlasz, I. rész.  
*Természettan:* Jelenleg még sajtó alatt van.  
*Suppán-Straub:* Számtan és algebra, III. o. 1918.  
*Geszler Ö.:* Gyakorlati elm. énekiskola, I. rész.  
*Geszler Ö.:* Új magyar daloskönyv, I. k.  
*Incze:* Ókori irod., III—IV. o. részére.

### IV. osztály.

*Révy-Lengyel:* Stiliztika a leányközépisk. számára.  
*Arany-Lehr:* Toldi.  
*Jókai:* A kedves atyafiak. (Jelesírók 76.)  
*Hirn-Paulay:* Német olvasókönyv, V—VI. oszt. számára.  
*Theisz Gy.:* Petite grammaire.  
*Theisz Gy.:* Francia nyelviskola a leányközépiskola III—IV. oszt. sz., I. r.  
*Takáts:* A magyar nemzet története a mohácsi vésztől.  
*Kogutowitz:* Történelmi atlasz, I. rész.  
*Márki-Bársony-Horváth:* Földrajz, IV. rész.  
*Fodor-Wágner:* Konstruktív planimetria középiskolák II—IV. o. számára.  
*Mérey Gyula:* Algebra, I. rész.  
*Szatmáry-Vásony:* Vegytan.  
*Geszler Ö.:* Gyak. és elm. énekisk., I. k.  
*Geszler Ö.:* Új magyar daloskönyv, I. k.  
*Kovács:* Közgazdaságtan.  
*Incze:* Ókori irod. III—IV. oszt. részére.

### V. osztály.

*Ády-Endrei:* Retorika.  
*Arany-Lehr:* Toldi estéje.

*Theisz Gy.:* Német nyelviskola, II. r.  
*Theisz Gy.:* Francia nyelviskola, II. r.  
*Theisz Gy.:* Petite grammaire française.

*Takáts:* Egyetemes történet, I. rész.  
*Homeros:* Ilias. Kempf-féle kiadás.  
*Kogutowitz:* Történelmi atlasz, II. rész.  
*Paszlovszky:* Növénytan.  
*Pirchala:* Latin nyelvtan.  
*Pirchala:* Latin olvasókönyv.  
*Lutter:* Ötszámjegyű logaritmus-táblák.  
*Geszler Ö.:* Új magyar daloskönyv, I. k.  
*Geszler Ö.:* Gyak. és elm. énekiskola, II. rész.  
*Lessing:* Minna v. Barnhelm.

### VI. osztály.

*Riedl:* Poétika.  
*Gyulai:* Vörösmarty életrajza.  
*Pirchala:* Latin nyelvtan.  
*Roset:* Phaedri. Fab. Aesop.  
*Csengeri:* Szemelvények P. Ovidius Naso műveiből, III., IV. osztály.  
*Wirth Gy.:* Szemelvények P. Vergilius Maro Aeneiséből.  
*Kalmár:* Livius Római történetéből vett szemelvények.  
*Theisz:* Német nyelviskola, II. r.  
*Schiller:* Wilhelm Tell.  
*Theisz:* Francia olv. és gyak. könyv, III. r.  
*Homeros:* Odysseiája, Kempf-féle kiadás.  
*Takáts:* Középkor a leánygymn. VI. o. számára.  
*Kogutowitz:* Atlasz a világtört. tanításához.  
*Lutter:* Ötszámjegyű logar.-táblák.  
*Paszlovszky:* Állattan középisk. számára.

### VII. osztály.

*Dr. Pintér Jonó:* A magyar irodalom története, I. kötet, 3. kiadás.  
*Theisz:* Német nyelviskola, III. r.  
*Dr. Kont-Dr. Schmidt:* M. Tullii Cicero nis de imperio Gnaei Pompei oratio ad quirités.  
*Wirt Gy.:* Szemelvények, P. Vergilius, Maro Aeneiséből.  
*Takáts:* Egyetemes történet VII. oszt. részére.

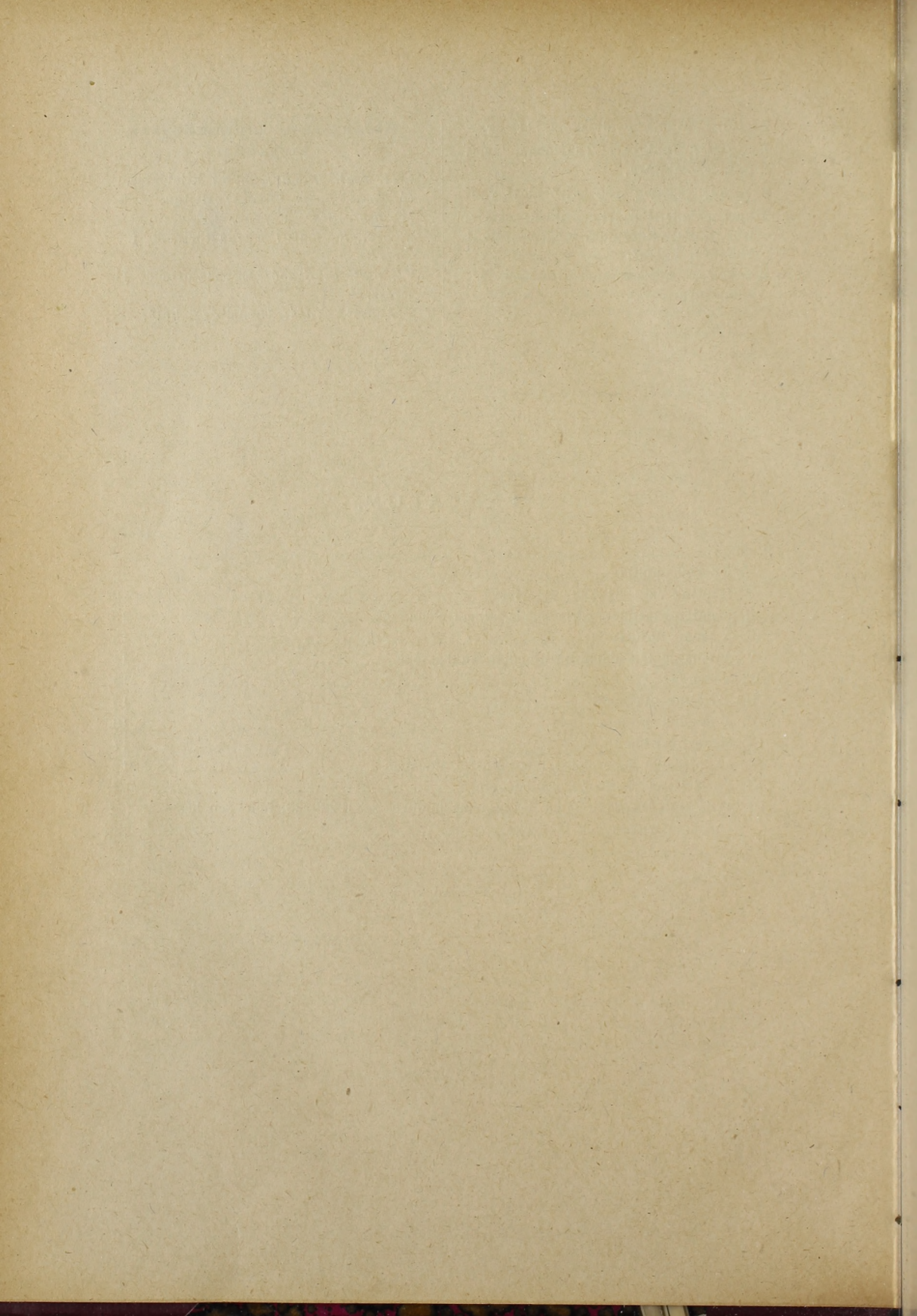
*Theisz*: Francia nyelviskola, III. r.  
*Euripides*: Iphigenia Taurisban. Jeles  
 írók iskolai tára.  
*Vegytan*: jelenleg még sajtó alatt van.  
*Természettan*: Szijártó Miklós: Kísér-  
 leti fizika a középisk. felső osztályai  
 számára, I. rész.  
*Aischylos*: Agamemnon. Jelesírók is-  
 kolai tára.

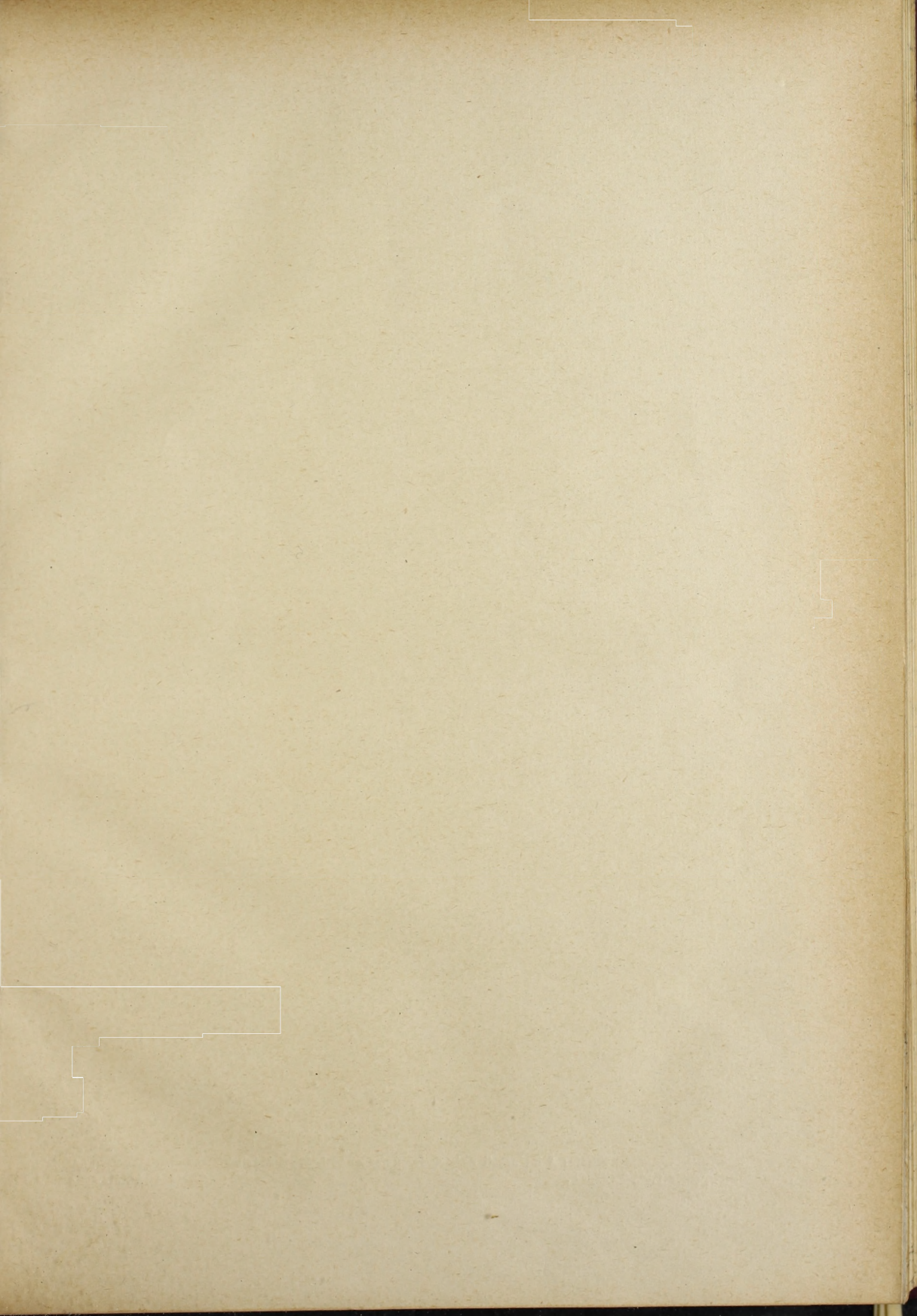
### **Református hittankönyvek jegyzéke.**

*I.-II. oszt. Hamar*: Isteni kijelentés.  
*III. oszt. Szóts Farkas*: Hittan.  
*IV. oszt. Szóts Farkas*: Erkölestan.  
*V. oszt. S. Szabó*: Egyháztörténet, I.  
 rész.  
*VI. oszt. S. Szabó*: Egyháztörténet II.  
 rész.  
*VII. oszt. Erdős*: Heidelbergi káté.

## TARTALOM.

	Oldal.
Prológus .....	2
I. Iskolánk múltja .....	3
II. Iskolánk az 1921—22. tanévben .....	9
III. Fenntartó-testület, kormányzás, állami ellenőrzés.....	13
IV. A tanári testület .....	13
V. A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága .....	15
VI. Tananyag .....	15
VII. Szertárak gyarapodása .....	15
VIII. A tanulók névsora .....	16
IX. Statisztikai kimutatás.....	17
X. Az intézettel kapcsolatos internátusról általában .....	18
XI. Értesítés az 1922—23. iskolai évre .....	22
XII. A Baár-Madas református leánygimnáziumban az 1922—23. tanévben hasz- nándó tankönyvek jegyzéke.....	23





Kiadja: A Budapesti Baár-Madas Református Leánygimnázium.  
Bethlen-nyomda r.-t., Budapest.

Felelős vezető: Székely A. Antal.